

Rozhodčí řízení a odklad vykonatelnosti

Na rozhodčí nález ukládající prohlášení vůle je třeba z pohledu možnosti odkladu jeho vykonatelnosti hledět jako na soudní rozhodnutí. Nelze-li odložit vykonatelnost rozhodčího nálezu v části ukládající prohlášení vůle, nelze v uvedeném rozsahu odložit ani vykonatelnost rozhodčího nálezu ukládajícího prohlášení vůle postupem podle § 32 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení. V úvahu přichází pouze odklad vykonatelnosti takového rozhodčího nálezu v části ukládající povinnost nahradit náklady rozhodčího řízení. Při odůvodnění hrozící závažné újmy není dostačující poukaz navrhovatele např. jen na výši částky, která by na něm mohla být vymáhána, nýbrž musí konkretizovat, jaká závažná újma mu neprodleným výkonem rozhodnutí hrozí a z jakých konkrétních okolností takovou obavu vyvozuje.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 168/2014, ze dne 25.11.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Ředitelství silnic a dálnic ČR, příspěvková organizace zřízená Ministerstvem dopravy, se sídlem v P., zastoupeného Mgr. P.H., advokátem se sídlem v P., proti žalovaným 1) Neinver Czech, s.r.o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. V.P., advokátem se sídlem v P., a 2) KIRO development, s.r.o., se sídlem v P., zastoupené Mgr. R.B., advokátem se sídlem v P., o zrušení rozhodčího nálezu, o odklad rozhodnutí rozhodčího nálezu, ve věci vedené Obvodním soudem pro Prahu 1 pod sp. zn. 65 C 58/2013, o dovolání žalovaných proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. dubna 2013, č. j. 55 Co 193/2013-69, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. dubna 2013, č. j. 55 Co 193/2013-69, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 13. února 2013, č. j. 65 C 58/2013-20, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 1 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 13. února 2013, č. j. 65 C 58/2013-20, rozhodl o odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky rozhodů Dr. V.H., JUDr. V.V. a Mgr. J.H. ze dne 15. února 2013, sp. zn. Rsp 1794/12.

Podle soudu prvního stupně při posouzení návrhu na odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu se soud zabýval otázkou, zda žalobci hrozí neprodleným výkonem rozhodčího nálezu závažná újma. V kontextu žalobcem tvrzených skutečností soud prvního stupně dospěl v závěru, že v projednávaném případě pod hrozbu závažné újmy lze subsumovat i skutečnost, kdy je ohroženo vymožení či vrácení zaplacené částky více než 180,000.000,- Kč v případě úspěchu žalobce ve sporu, tedy v situaci, kdy rozhodčí nález, z jehož titulu žalobce žalovanému plnil, bude soudem zrušen. Možnost, že by žalovaný nebyl schopen pravomocné rozhodnutí soudu plnění v celé výši vrátit, nelze vyloučit. Uvedený názor podporuje především tvrzená nejistota dlouhodobé majetkové situace žalovaných v souvislosti s možnou délkou řízení o zrušení rozhodčího nálezu, kterou lze, podle soudu prvního stupně, při využití všech dostupných opravných prostředků očekávat v řádu let. Soud prvního stupně dodal, že „aniž provedl dokazování a předjímal výsledek sporu, je možné vyslovit názor, že žaloba nebyla podána zjevně bezdůvodně“.

K odvolání žalovaných Městský soud v Praze, usnesením shora citovaným, usnesení soudu prvního stupně potvrdil.

Odvolací soud k závěru soudu prvního stupně dodal, že je nepochybné, že rozhodčím nálezem, jehož zrušení se žalobce v řízení domáhá, je krom nahrazení projevu vůle k uzavření kupní smlouvy rozhodnuto i o nákladech rozhodčího řízení, a to tak, že žalobce je povinen zaplatit první žalované částku 4,463.005,- Kč a druhé žalované 3,027.241,- Kč. Tyto částky odvolací soud považoval za tak vysoké, že odůvodňují hrozbu závažné újmy žalobci, pokud by částka byla zaplacená a rozhodčí nález následně soudem zrušen, spočívající ve zpětném vymožení částek od žalovaných, když jejich solventnost, s ohledem na typ společnosti s ručením omezeným, je neprokázaná. Podle odvolacího soudu samotná tato skutečnost odůvodňuje odklad vykonatelnosti ve smyslu § 32 odst. 2 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení (dále též jen „ZRŘ“), aniž by bylo třeba zkoumat opodstatněnost žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.

Proti usnesení odvolacího soudu podali žalované společné dovolání, kdy přípustnost dovolání odvozují z § 237 o. s. ř. Napadené usnesení podle dovolatelek závisí na vyřešení dvou otázek procesního práva, a to:

- 1) jestli lze odložit vykonatelnost u rozsudku ukládajícího prohlášení vůle (podle obsahu dovolání tedy i rozhodčího nálezu ukládajícího prohlášení vůle),
- 2) jestli dle ustanovení § 32 odst. 2 ZRŘ lze odložit vykonatelnost rozhodčího nálezu, aniž by byly tvrzeny a prokázány konkrétní nepříznivé následky, které by pro povinného v případě neprodleného výkonu rozhodnutí představovaly hrozbu závažné újmy, a aniž by bylo tvrzeno a prokázáno, z čeho by takové následky měly vyplývat.

Za závažnou újmu je podle dovolatelek třeba považovat konkrétní důsledek výkonu rozhodčího nálezu, jako např. jeho závažný dopad na hospodářskou situaci povinného. Nepostačuje poukaz navrhovatele např. jen na výši částky, která by nemohla být vymáhána, nýbrž musí být konkretizováno, jaká závažná újma mu neprodleným vývojem rozhodnutí hrozí a z jakých konkrétních okolností takovou obavu vyvozuje. Odvolací soud se takovouto hrozbou závažné újmy vůbec nezabýval.

Žalobce se k dovolání žalovaných vyjádřil tak, že usnesení odvolacího soudu považuje za správné a dovolání za nedůvodné.

Nejvyšší soud, jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když rozhodnutím odvolacího soudu se řízení končí a závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Nejvyšší soud totiž dosud nepřezkoumával, zdali lze odložit vykonatelnost rozhodčího nálezu ukládajícího prohlášení vůle a jaké jsou příp. předpoklady pro takový odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu podle § 32 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení.

Podle § 242 odst. 1 o. s. ř. dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.) nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají. Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 32 odst. 1 ZRŘ návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem musí být podán do tří měsíců od

doručení rozhodčího nálezu té straně, která se zrušení rozhodčího nálezu domáhá, nestanoví-li tento zákon jinak. Byl-li rozhodčí nález vydán ve sporu ze spotřebitelské smlouvy a návrh na jeho zrušení podal spotřebitel, soud vždy přezkoumá, zda nejsou dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) až d) nebo h). Podle § 32 odst. 2 ZRŘ podání návrhu podle odst. 1 nemá odkladný účinek na vykonatelnost rozhodčího nálezu. Na žádost povinného může však soud vykonatelnost rozhodčího nálezu odložit, jestliže by neprodleným výkonem rozhodčího nálezu hrozila závažná újma nebo jestliže je z návrhu na zrušení rozhodčího nálezu možné usuzovat, že je důvodný.

Nestanoví-li zákon jinak, užijí se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu (§ 30 ZRŘ).

Podle usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31. ledna 1995, sp. zn. 15 Co 20, 21/95, uveřejněného pod číslem 55/1996 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, u rozsudků ukládajících prohlášení vůle (§ 161 odst. 3 o. s. ř.) nelze nařít odklad vykonatelnosti podle ustanovení § 233 o. s. ř. Takové rozsudky jsou specifickými rozhodnutími, které se nevykonávají a nemohou být podkladem soudního výkonu rozhodnutí (srov. rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2005, sp. zn. 20 Cdo 541/2005).

Podle dovolacího soudu je namístě přiměřené použití občanského soudního řádu pro posouzení předpokladů odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu ukládajícího prohlášení vůle.

V projednávané věci předmětným rozhodčím nálezem bylo rozhodnuto o nahrazení projevu vůle, kdy nabytím právní moci rozhodčího nálezu měly být uzavřeny kupní smlouvy ve výroku rozhodčího nálezu specifikované.

Na rozhodčí nález ukládající prohlášení vůle je třeba z pohledu možnosti odkladu jeho vykonatelnosti hledět jako na soudní rozhodnutí. Pro takové posouzení odkladu vykonatelnosti je tak aplikovatelná citovaná judikatura týkající se soudních rozhodnutí ukládajících prohlášení vůle. Nelze-li odložit vykonatelnost rozhodčího nálezu v části ukládající prohlášení vůle, nelze v uvedeném rozsahu odložit ani vykonatelnost rozhodčího nálezu ukládajícího prohlášení vůle postupem podle § 32 odst. 2 ZRŘ.

V úvahu přichází pouze odklad vykonatelnosti takového rozhodčího nálezu v části ukládající povinnost nahradit náklady rozhodčího řízení. Obdobně u soudních rozhodnutí, u nichž ve věcném výroku návrh na odklad vykonatelnosti nemůže uspět (jimiž se např. žaloba zamítá), připouští odklad vykonatelnosti v té jejich části ukládající povinnost k náhradě nákladů řízení v dovolacím řízení literatura i soudní praxe (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1953 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2013, sp. zn. 32 Cdo 1822/2012).

V projednávané věci odvolací soud dospěl k závěru, že „již částku 7,490.246,- Kč, kterou je žalobce povinen nahradit na nákladech rozhodčího řízení, považuje odvolací soud za tak vysokou, pro zdůvodnění hrozby závažné újmy žalobci, pokud by částka byla zaplácena, rozhodčí nález následně soudem zrušen, spočívající ve zpětném vymožení částek od žalovaných, když jejich solventnost, s ohledem na typ společnosti s ručením omezeným, je neprokázaná. Samotná tato skutečnost odůvodňuje odklad vykonatelnosti ve smyslu § 32 odst. 2 ZRŘ, aniž bylo třeba zkoumat opodstatněnost žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.“

Za závažnou újmu je přitom třeba považovat konkrétní důsledek výkonu rozhodčího nálezu jako např. jeho závažný dopad na hospodářskou situaci povinného. Při odůvodnění hrozící závažné újmy není dostačující poukaz navrhovatele např. jen na výši částky, která by na něm mohla být vymáhána, nýbrž musí konkretizovat, jaká závažná újma mu neprodleným výkonem rozhodnutí hrozí a z jakých konkrétních okolností takovou obavu vyvozuje (shodně např. Bělohlávek, A. J. Zákon o rozhodčím

řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1167). Žalobce je povinen osvědčit konkrétní nepříznivé následky, které by mu hrozily v případě neprodleného výkonu rozhodnutí, u nichž by bylo možno spatřovat závažnou újmu, a to z hlediska celkových majetkových poměrů žalobce.

Odvolací soud se nezabýval, jaká konkrétní újma žalobci hrozí, ani z jakých okolností by taková újma měla vyplývat. Odvolací soud pouze zmínil, bez bližšího odůvodnění, právní formu žalovaných (tj. společnost s ručením omezeným), z níž bez dalšího odvodil potenciální nesolventnost žalovaných. Právní posouzení otázky hrozící závažné újmy učiněné odvolacím soudem je v tomto neúplné, tudíž nesprávné.

S ohledem na výše uvedené, kdy dovolací důvod nesprávného právního posouzení odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu byl uplatněn důvodně, Nejvyšší soud napadené usnesení odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zrušil.

Za situace, kdy dovolací soud usnesení odvolacího soudu i usnesení soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (243e odst. 2 o. s. ř.), bude soud vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1 věta za středníkem o. s. ř.).

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)